

Зміст

1. Фондовий ринок: світ і Україна	2
2. Управління активами інституційних інвесторів та адміністрування пенсійних фондів	5
2.1. Кількість КУА, АНПФ, ІСІ, НПФ та СК з активами в управлінні	5
2.2. Вартість активів в управлінні, ВЧА ІСІ та чистий притік капіталу у відкритих ІСІ	6

1. Фондовий ринок: світ і Україна

У 1-му кварталі 2024 року, а особливо – у лютому-березні, більшість **розвинених** ринків світу жваво зростали. Ставка ФРС була незмінною впродовж січня-березня (5.25%-5.50%¹), за умов коливання інфляції з 3.4% у річному вимірі на початку 2024 року до 3.2% у лютому й 3.5% у березні, що було суттєво вище цілі на цей рік. У ЄС і єврозоні зокрема, на тлі сповільненого зростання споживчих цін (із 2.9% на початку року до 2.6% у лютому, 2.4% на кінець березня) та пониженого прогнозу інфляції на 2024 рік – переважно через менший очікуваний внесок цін на енергоносії, Європейський центральний банк також зберіг свої ключові ставки на попередньому рівні (4.50% для основної ставки рефінансування²). Це було зроблено для сприяння поверненню інфляції до цільового середньострокового рівня (2.0%, як і у США), в умовах збереження значних внутрішніх проінфляційних чинників, зокрема росту зарплат. Врешті, збереження відносно високих ставок на тлі падіння інфляції у лютому-березні та зростання фондових ринків допомогли залучити більше коштів інвесторів у європейські «довгострокові» фонди, зокрема, фонди облігацій, а також – акцій, на

противагу фондам грошового ринку.

Банк Японії у березні 2024 року прийняв історичне рішення: вперше з лютого 2007 року підвищив свою ставку і вона вперше з жовтня 2010 року знову стала позитивною (0.1%)³. Це було зроблено в умовах прискорення інфляції з 2.3% на початку року до 2.8% річних у лютому (2.6% за підсумками березня).

За результатами 1-го кварталу 2024 року японські блакитні фішки злетіли на 20.6% – найбільше серед розвинених ринків (рис. 1), у той час як американський індекс широкого ринку акцій S&P 500 – додав 10.2%, а класичний промисловий DJIA – 5.6%. Ключові індикатори провідних ринків Європи мали близькі до американських результати: в Німеччині вони прискорили квартальне зростання до 10.4%, у Франції – до 8.8%. Британські 100 провідних акцій знову зросли найменше, хоча також стрімкіше, ніж у попередньому кварталі: +2.8%. Гонконзький індекс продовжував падіння: -3.0% за квартал. Акції провідних компаній Польщі⁴ показали слабшу за середню для розвинених ринків, але позитивну динаміку: +4.0%.

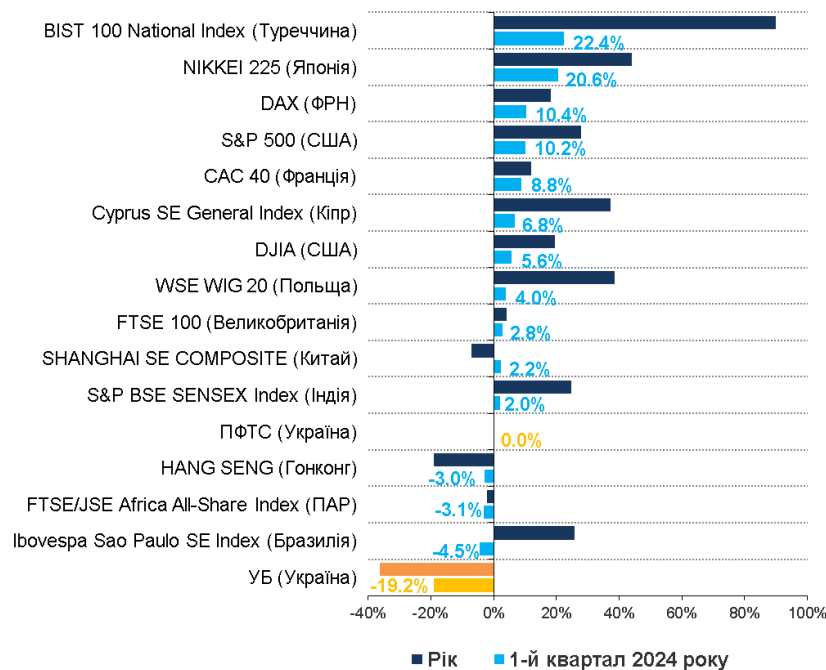

Рис. 1. Динаміка фондових індексів світу у 1-му кварталі 2024 року та за рік*

* За даними бірж та агентства Bloomberg. Ренкінгування на графіку – за річним показником.

¹ <https://tradingeconomics.com/united-states/interest-rate>

² https://www.ecb.europa.eu/press/press_conference/monetary-policy-statement/shared/pdf/ecb.ds240307~8e06c79bf2.en.pdf?e86e578fa99fdaa095a37dc4f1f6355&e86e578fa99fdaa095a37dc4f1f6355

³ <https://tradingeconomics.com/japan/interest-rate>

⁴ Індекс-провайдери FTSE Group, STOXX відносять польський ринок до розвинених.

За рік у березні 2024 року сім розвинених ринків у середньому зросли на 15.3%, а без урахування Гонконгу – на 21.0%.

Ринки, що розвиваються, у 1-му кварталі 2024 року знову показали як негативні, так і лідерські результати. Загалом, середній приріст за ці три місяці для шести ринків, що розвиваються, був більш ніж удвічі меншим, ніж шести розвинених ринків (без урахування Гонконгу та Польщі в обох випадках): +4.3% проти +9.7%. Річний результат на кінець березня для перших був, проте, вищим: +28.1% проти +21.0%.

Лідером січня-березня став основний *турецький* індекс: +22.4% (після -10.4% за попередній квартал). Він також мав найбільший річний показник – +90.0% на кінець березня. Цьому посприяла політизована вкрай м'яка попередня монетарна політика центробанку країни: відносно низькі ставки – від 8.5% рік тому та 43.5% на початку 2024 року до 50.0% у березні⁵ – в умовах прискорення інфляції, відповідно, з 50.5% до 64.9% та до 68.5%. *Кіпрські* акції мали другий найкращий квартальний та річний показники: +6.8% й +37.4% відповідно. *Китайський* ключовий індекс «континентального» ринку акцій у січні-березні 2024 року вперше за чотири квартали зріс: +2.2%, але на річному проміжку залишався в негативній зоні (-7.1%). На противагу цьому, «офшорний» гонконзький ринок продовжував падати: -3.0%. *Бразильські* акції, що у попередньому кварталі були лідерами зростання, у січні-березні 2024 року мали аутсайдерський результат: -4.5%.

Український фондовий ринок, на тлі повномасштабної війни росії проти України, що тривала, у 1-му кварталі 2024 року втратив іще 19.2% за індексом УБ. Зниження ринку тривало впродовж усього кварталу, хоча у лютому спостерігався бічний тренд, а падіння поновилося наприкінці місяця. Це відбулося, зокрема, через подальше прискорене падіння ціни на акції «Центренерго» (-26.6%) й «Донбасенерго» (-17.7%) та майже аналогічні втрати для акцій «Райффайзен Банк» (-25.0%), а також «Укренергомашини» (-9.1%), що нівелювали зростання за попередній квартал. Протягом січня-березня індекс УБ, як і раніше, включав акції 6-ти

підприємств: вищезгаданих двох енергетичних, двох – машинобудівних, одного аграрного й одного банку.

За рік у березні ціни на акції провідних українських компаній за індексом УБ впали на 36.3%, таким чином продемонструвавши аутсайдерський результат серед світових ринків, де втрати гонконзького – були найбільшими, проте все ж майже удвічі меншими, ніж в українського.

За даними Держстату, у 1-му кварталі 2024 року споживча інфляція в Україні сповільнилася до 1.2% (із 2.0% за попередній та 3.0% рік тому), а в річному вимірі – до 3.2% у березні (із 5.1% у грудні 2023-го). За таких умов, Національний банк 15 березня понизив облікову ставку із 15.0% до 14.5%⁶.

Гривня за офіційним курсом до долара США у 1-му кварталі 2024 року, в умовах «керованої гнучкості» НБУ, продовжила девальвувати практично в тому ж темпі: -3.2%, до 39.2214 грн за 1 доллар. Курс гривні до євро опустився тільки на 0.4% за цей квартал (після падіння на 8.7% за попередній). НБУ в цей період зменшив обсяг валютних інтервенцій для згладжування надмірних коливань курсу: всього за січень-березень 2024 року він продав іноземної валюти на 5.8 млрд дол. США більше, ніж придбав⁷ (після 9.3 млрд дол. США за 4-й квартал 2023). Проте, завдяки міжнародній допомозі, це не завадило наростити міжнародні резерви з 40.5 млрд дол. США (в еквіваленті) на початку року до 43.8 млрд дол. США у березні.

Міністерство фінансів України у січні-березні 2024 року продовжувало проводити щотижневі аукціони з розміщення державних облігацій (ОВДП). Попит на гривневі ОВДП, як і раніше, переважав, а загальний обсяг залучених коштів від продажу Мінфіном усіх ОВДП за 1-й квартал становив 119.6 млрд грн⁸, що було на 29% менше, ніж за попередній квартал, і на 16.0% – ніж за аналогічний період минулого року. При цьому ставки майже не змінилися з початку 2024 року: за однорічними гривневими паперами вони коливалися у межах 16.5-16.8% річних, за доларовими – 4.6-4.7%⁹.

У січні-березні 2024 року ОВДП ще більше посилили свою позицію основного інструмента на внутрішніх ринках капіталу, зокрема з точки зору попиту з боку інституційних інвесторів. Їхня кількість в обігу на фондових біржах України за цей

⁵ <https://tradingeconomics.com/turkey/interest-rate>

⁶ <https://bank.gov.ua/ua/monetary/stages/archive-rish>

⁷ <https://bank.gov.ua/ua/markets/currency-interventions>

⁸

https://mof.gov.ua/uk/news/derzhavnii_ta_garantovanii_derzhavoiu_borg_z_2_022_roku_stav_deshevshim_v_14_raza_ta_zbilshiv_strokovist_v_16_raza-4599

⁹ <https://mof.gov.ua/uk/ogoloshennja-ta-rezultati-aukcioniv>

період дещо зменшилася, але частка в лістингу залишалася понад 85% (табл. 1). Кількість корпоративних цінних паперів, допущених до торгів

на біржах, зокрема, облігацій, у 1-му кварталі несуттєво зросла, в лістингу – не змінилася.

Таблиця 1. Динаміка біржових ринків капіталу України у 1-му кварталі 2023-24 рр.

Показник / Дата	31.03.2023 (1 кв. 2023)	31.12.2023 (4 кв. 2023)	31.03.2024 (1 кв. 2024)	Зміна за 1 кв. 2024	Зміна за рік у 1 кв. 2024
Кількість цінних паперів (ЦП) у списках фондових бірж, у т. ч.*:	492	478	488	2.1%	-0.8%
Кількість ЦП у лістингу ФБ (на регульованих ринках), у т. ч.:	194	191	188	-1.6%	-3.1%
ОВДП	171	168	165	-1.8%	-3.5%
ОЗДП	14	15	15	0.0%	7.1%
муніципальних облігацій	3	3	3	0.0%	0.0%
корпоративні облігації	4	3	3	0.0%	-25.0%
облігації іноземної держави	0	0	0	x	x
акцій**	1	1	1	0.0%	0.0%
акцій КІФ	1	1	1	0.0%	0.0%
інвестиційних сертифікатів	0	0	0	x	x
Обсяг торгів на фондових біржах (загальний), млн грн, у т. ч.:	84 450.1	133 847.1	116 357.0	-13.1%	37.8%
ОВДП+ОЗДП	78 148.3	126 260.5	105 229.2	-16.7%	34.7%
муніципальними облігаціями	0.0	0.0	0.0	x	x
корпоративними облігаціями	1 074.1	4 671.9	4 837.5	3.5%	350.4%
облігаціями іноземної держави	5 217.8	2 855.9	5 920.7	107.3%	13.5%
акціями	9.7	53.5	28.2	-47.2%	191.0%
інвестиційними сертифікатами (та акціями КІФ)	0.2	5.3	263.6	4873.4%	163620.5%
деривативами (без держ. деривативів)	0.0	0.0	76.1	x	x

Джерела: дані щодо цінних паперів у списках фондових бірж та щодо обсягів торгів - фондові біржі, НКЦПФР; розрахунки - УАІБ.

* Загалом у списках ФБ України станом на 31.03.2024 року, включаючи лістинг, перебувало 180 випусків державних облігацій, 6 – муніципальних облігацій, 117 – корпоративних облігацій (у т.ч. 22 – єврооблігацій), 122 випусків акцій (у т.ч. 60 – іноземних), 7 – акцій КІФ, 23 – інвестиційних сертифікатів ПФФ, 31 – іноземних суверенних облігацій і 2 – деривативів.

Загалом, із точки зору кількості наявних біржових інструментів, **організовані ринки капіталу в Україні у січні-березні 2024 року збільшилися на 2.1%**. Зведений лістинг усіх діючих бірж, тобто цінні папери, допущені до торгів на регульованих ринках, за 1-й квартал знизився на 1.6% (до 188-ми випусків), а за останній рік – на 3.1%. На 31.03.2024 кількість інструментів на регульованих ринках України становила 38.5% від організованих (загального біржового списку цінних паперів та деривативів) – менше, ніж на початку року (40.0%).

Скорочення регульованих ринків відбулося за рахунок державних облігацій, зокрема облігацій внутрішньої державної позики (ОВДП), кількість випусків яких у лістингу зменшилася за цей період на три (-1.8%). Їхня частка у лістингу зменшилася з 88.1% рік тому та 88.0% на початку 2024 року до 87.8% у березні. Частка корпоративних облігацій

(три випуски) упродовж 1-го кварталу залишалася на рівні 1.6% – як і муніципальних. Один випуск акцій (депозитарні розписки), як і раніше, становив 0.5% лістингу. Загальна ж кількість випусків акцій на організованих ринках становила 122 і за січень-березень 2024 року не змінилася; це 25.0% зведеного списку всіх бірж – несуттєво менше, ніж на початку року (після 25.5%). Майже половина з них – акції іноземних емітентів. Корпоративних облігацій на організованих ринках у березні було 117 (+1 випуск за 1-й квартал) – 24.0% біржового списку (після 24.3% на початку року).

Обсяг торгів на біржах (регульованих і організованих ринках) у 1-му кварталі 2024 року становив 116.4 млрд грн, що було на 13.1% менше, ніж у попередньому кварталі, проте на 37.8% більше, ніж рік тому за цей період.¹⁰

¹⁰ НКЦПФР: Інформаційна довідка щодо ринків капіталу України протягом січня - березня 2024 року: https://www.nssmc.gov.ua/wp-content/uploads/2024/04/informatsiina_dovidka_za_berezen_2024.pdf

Квартальне зменшення сукупної вартості угод відбулося переважно через негативну динаміку обсягу угод із *державними облигаціями*, а саме – *ОВДП* (-16.8%), що становив 105.0 млрд грн за підсумками січня-березня 2024. Водночас, обсяг торгів *ОЗДП* зріс більш ніж удвічі (до 211 млн грн – більше, ніж за весь минулий рік). Так само зросли й угоди з *іноземними суверенними облигаціями* (до 5 921 млн грн), кількість випусків яких в обігу збільшилася майже у півтора раза за квартал, а переважали серед них, як і раніше, облигації Держказначейства США (20 із 31-го випуску). Обсяг угод із *акціями* за квартал скоротився майже удвічі, до 28 млн грн, *корпоративними облигаціями* – на 3.5%, до 4 838 млн грн. Сума угод із *цінними паперами ICI* (майже усі – з *інвестиційними сертифікатами*) збільшилася майже у 50 разів, до 264 млн грн. У загальному обсязі біржових угод за 1-й квартал *державні облигації* становили 90.4% (після 94.3% за попередній та 92.5% рік тому).

Річне зростання обсягу торгів на біржах за 1-й квартал відбулося за рахунок позитивної динаміки щодо усіх видів інструментів. Зокрема, вартість угод із

державними облигаціями за січень-березень у 2024 році була на понад третину більшою, ніж рік тому, зокрема з *ОВДП* – на 34.0%, з *ОЗДП* – у понад 19 разів. Також кратно збільшилися суми угод із *корпоративними облигаціями* (4.5 раза), *акціями* (2.9 раза), *цінними паперами ICI* (1637 разів, із майже нульової бази).

Торгівля *муніципальними облигаціями* на біржах п'ятий квартал поспіль була відсутня, попри наявність в обігу шести випусків двох емітентів, причому половини з них – на регульованих ринках.

За даними НКЦПФР, у січні-березні 2024 року **обсяг торгів поза організованими ринками капіталу був на 72% більшим, ніж на них, і становив 200.1 млрд грн (-21.6% порівняно з попереднім кварталом)**. Отже, загальний обсяг торгів на усіх ринках капіталу за 1-й квартал 2024 року становив 316.5 млрд грн, що було на 18.6% менше, ніж за попередній квартал, але на 9.5% більше, ніж рік тому. Частка інструментів в іноземній валюті (*ОВДП*) становила 6.2% для дол. США та 0.6% для євро.

2. Управління активами інституційних інвесторів та адміністрування недержавних пенсійних фондів

2.1. Кількість КУА, АНПФ, ICI, НПФ та СК з активами в управлінні

У січні-березні 2024 року індустрії управління активами інституційних інвесторів та адміністрування недержавних пенсійних фондів в Україні загалом продовжили тренди попереднього кварталу, демонструючи часткове кількісне зростання й нарощення активів в управлінні й адмініструванні. Як і раніше, це відбувалося на тлі повномасштабної війни росії проти України, що увійшла у свій третій рік.

Кількість діючих **компаній з управління активами** у цей період зменшилася ще на 6 (-2.1%), до **278** на 31.03.2024 (рис. 2). За 1-й квартал не було створено жодної нової КУА.

Кількість компаній - **адміністраторів недержавних пенсійних фондів (АНПФ)** зменшилася за 1-й квартал 2024 року ще на одну: **16** на кінець березня. Серед них було п'ять компаній, які здійснювали винятково діяльність із адміністрування НПФ, решта – поєднували її з управлінням активами.

Упродовж 1-го кварталу 2023 року, за даними УАІБ, було **zareєстровано 19 нових ICI** (проти трьох рік тому за аналогічний період і 45-ти – два роки тому, до 24.02.2022). Із них 18 були венчурними корпоративними фондами, один – пайовим кваліфікаційним.

Загальна кількість **сформованих ICI, які досягли нормативу мінімального обсягу активів («визнаних»)**, у січні-березні 2024 року продовжила зростати: +15 фондів (+0.8%) і на 31.03.2024 становила **1787**. За останній рік, з урахуванням скорочення у 2-3-му кварталах 2023 року, вона збільшилася на 12 (+0.7%). Серед усіх таких фондів 1671 були венчурними ICI (93.5%).

У 1-му кварталі 2024 року нормативу досягли 19 ICI (проти чотирьох рік тому та 48-ми – за січень-лютий 2022 року); усі вони були венчурними, 18 із них – КІФ, один – ПІФ.

Кількість **недержавних пенсійних фондів (НПФ) в управлінні КУА** станом на 31.03.2024, за даними УАІБ, залишалася на рівні **52** (без урахування корпоративного фонду НБУ), у тому числі 44 відкритих, два корпоративних (на один менше за квартал і за рік) та шість професійних. Активами НПФ у березні управляли ті ж 30 КУА, що й на початку року.

В **адмініструванні** 14-ти АНПФ-членів УАІБ на кінець березня 2024 року перебували **54 НПФ**: 45 відкритих (-2 за 1-й квартал), три корпоративних і шість професійних.

Кількість **страхових компаній (СК), що передали свої активи в управління КУА**, у січні-березні 2024 року не змінилася: одна КУА надавала такі послуги **одній** СК.

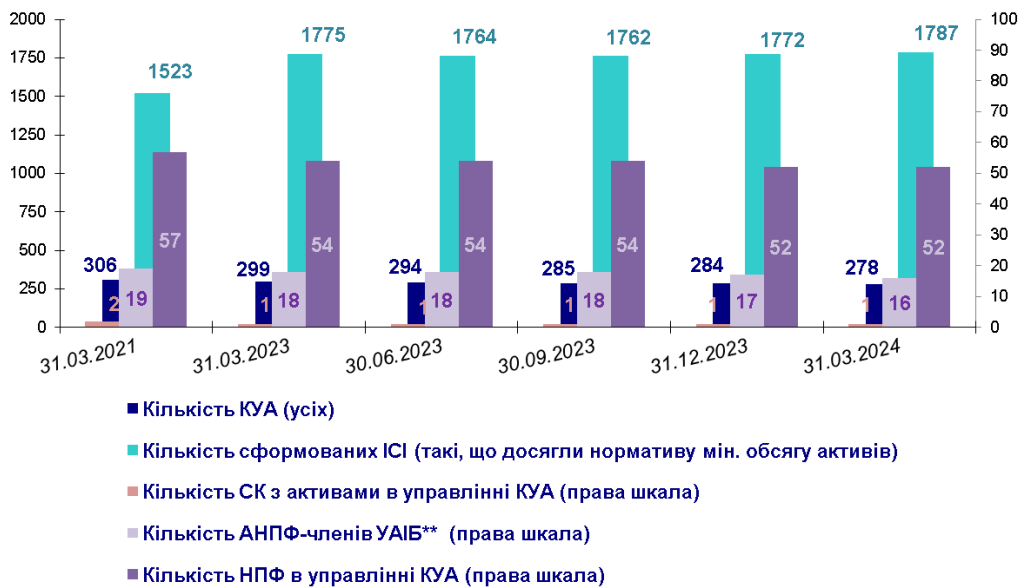

Рис. 2. Динаміка кількості КУА, АНПФ та ІСІ, НПФ і СК з активами в управлінні КУА у 1-му кв. 2021-24 рр.

2.2. Вартість активів в управлінні, ВЧА ІСІ та чистий притік капіталу у відкритих ІСІ

Сукупні загальні активи діючих ІСІ, що перебували в управлінні КУА та досягли нормативів (сформованих, «визнаних» ІСІ), за даними звітів фондів, на 31.03.2024 дорівнювали **614 102 млн грн** (рис. 3). За 1-й квартал вони зросли загалом на 2.1%, а за останній рік – на 11.3%.

Зростання вартості активів сформованих ІСІ у січні-березні 2024 року відбулося в усіх секторах ІСІ за типами фондів, окрім закритих із приватним розміщенням (невенчурних), попри збільшення кількості квартальних звітів цих ІСІ.

Відносно найбільше за 1-й квартал зросли активи *інтервальних ІСІ* – на 3.5%, несуттєво відставали й *закриті ІСІ з публічним розміщенням* (+3.2%), що перервали негативний тренд попередніх трьох кварталів. *Венчурні* фонди додали 2.3% активів, зокрема, завдяки збільшенню кількості звітів цих

фондів на 1.3%. *Відкриті ІСІ* у січні-березні 2024 року зростали четвертий квартал поспіль, хоча все ще несуттєво (+0.7%) – за незмінної кількості діючих фондів у секторі (16) та відтоку капіталу, що тривав.

Станом на 31.03.2024 загальні активи *венчурних ІСІ* становили **594 950 млн грн**, *відкритих ІСІ* – **153 млн грн**. За рік у березні перші наростили 11.3%, другі – 7.4%.

Активи НПФ в управлінні КУА у 1-му кварталі 2024 року практично повторили приріст попереднього кварталу: +4.7%. На кінець березня вони становили **2 906 млн грн**, за даними наявних звітів 52-х пенсійних фондів. Річне зростання цих активів прискорилося до 19.1%, при зменшенні кількості фондів на 5.5%.

НПФ в адмініструванні членів УАІБ (54 фонди) на кінець березня 2024 року мали **2 908 млн**

грн активів, а отже – також зросли на 4.7% за 1-й квартал. За рік у березні сектор додав 19.2%, попри скорочення кількості фондів на 5.3%.

Активи СК в управлінні КУА у 1-му кварталі 2024 року сповільнили зростання до 6.8%, а

за рік у березні – прискорили до 44.7%. Усього одна СК і далі мала договори на управління активи з КУА. Станом на 31.03.2024 ці активи дорівнювали понад **214 млн грн.**

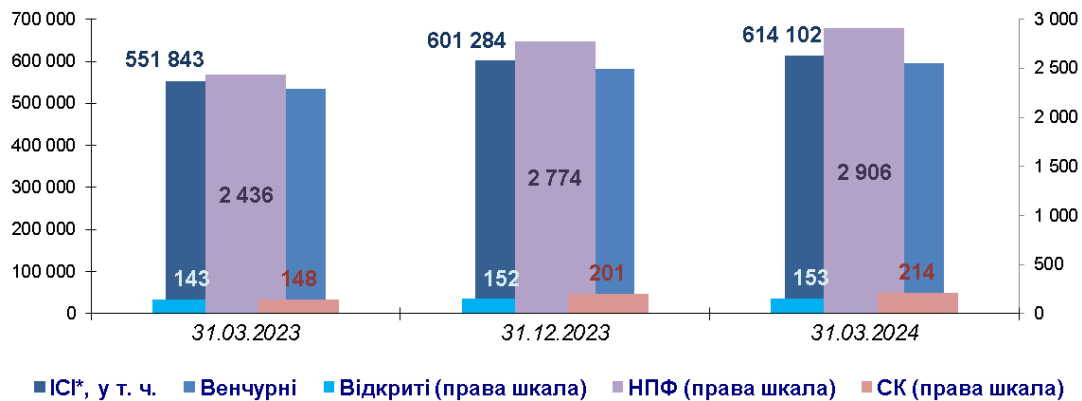

Рис. 3. Динаміка вартості активів в управлінні у 1-му кв. 2023-24 рр., млн грн

Вартість чистих активів (ВЧА) усіх сформованих ІСІ у 1-му кварталі 2024 року прискорила зростання порівняно з попереднім кварталом (+3.8%) і на кінець березня сягнула **509 321 млн грн.**

Як і для загальних активів сформованих фондів, ріст зафіксовано в усіх секторах ІСІ, окрім закритих невенчурних із приватним розміщенням. Серед *венчурних* фондів загальному зростанню, як і раніше, сприяло як нарощення вартості активів старіших фондів, так і подальша поява нових венчурних КІФ.

За рік у березні сукупна ВЧА ІСІ додала 17.9%.

Найстрімкіше серед секторів ІСІ, на відміну від загальних активів, ВЧА у 1-му кварталі 2024 року зросла у *венчурних* – на 4.1%, зменшивши частку зобов'язань в активах цих ІСІ із 19% до 18%. ВЧА *венчурних* фондів також додала 18.3% за останній рік, випередивши зростання в інших секторах. У березні 2024 року чисті активи цих ІСІ становили **490 597 млн грн**, або 96.3% сукупної ВЧА усіх ІСІ.

Сектор *закритих ІСІ з приватним розміщенням (крім венчурних)* сукупно втратив 4.0%

чистих активів за 1-й квартал 2024 року, адже один із трьох найбільших фондів зменшився на 85% за цей період, що не вдалося компенсувати на рівні сектору збільшенням кількості кварталних звітів цих ІСІ на 13.2% і зростанням ВЧА понад половини решти таких фондів.

Відкриті ІСІ отримали +0.8% ВЧА за 1-й квартал 2024 року та, як і *інтервальні*, – 7.4% за рік у березні. У цьому кварталі, як і в попередньому, відкриті фонди зазнавали відтоку капіталу, тож зростання їхньої ВЧА на рівні сектору було зумовлене винятково підвищенням вартості портфельних активів фондів. Станом на 31.03.2024 чисті активи відкритих ІСІ становили понад **153 млн грн.**

Рух капіталу у відкритих ІСІ у 1-му кварталі 2024 року залишався негативним: **-2.7 млн грн**, після -4.3 млн грн за попередній квартал. Водночас, він був кратно меншим, ніж за аналогічний період минулого року (рис. 4).

Річний чистий відтік на кінець березня 2024 року сповільнився до -8.8 млн грн, із -14.9 млн грн у грудні 2023-го.

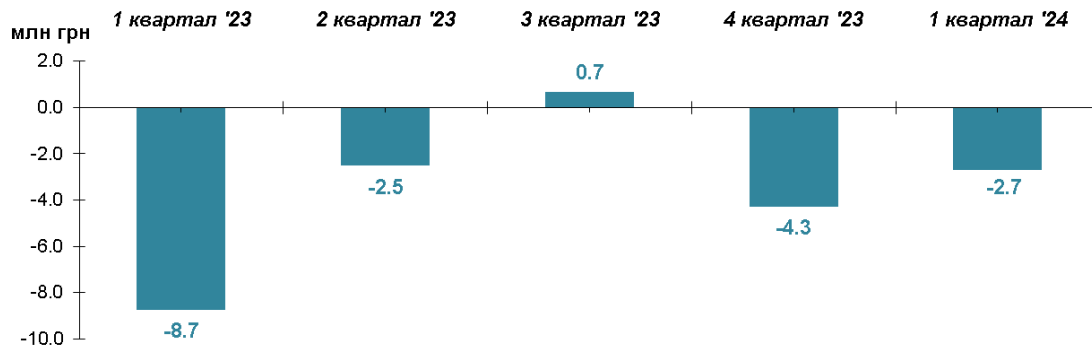

Рис. 4. Чистий притік/відтік капіталу відкритих ІСІ у 1-му кв. 2023-24 рр.

Детальніше про результати діяльності з управління активами ІСІ, НПФ та СК, а також адміністрування НПФ дивіться в окремих оглядах УАІБ, що будуть опубліковані на сайті: <https://www.uaib.com.ua/analituaib/publ-ici-quart>

Додаткова інформація про ІСІ на сайті УАІБ:

- [Ринок у цифрах](#)
- [Компанії та фонди](#)